

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 3.7.2008
COM(2008) 417 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**Обобщение на дейностите на Комисията, проведени през 2007 г., в приложение на
Дял II, глави от 3 до 10 на Договора за Евратом**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Това съобщение описва дейностите, проведени главно от ГД „Енергетика и транспорт“ (ГД TREN) в рамките на отговорностите на Комисията по Договора за Евратом (оттук нататък „Договора“). ГД TREN отговаря за прилагането на по-голямата част от разпоредбите на Договора за Евратом, дял II, глави от 3 до 10, които обхващат ядрената безопасност, инвестициите, съвместните проекти, предпазните мерки и външните отношения. В това съобщение се съдържа и обобщение на дейностите на Агенцията за доставки на Евратом (ESA)¹. Свързаните с научните изследвания и политиката в областта на научните изследвания дейности от компетенцията на ГД „Научно-изследователска и развойна дейност“ (ГД RTD)² и на Съвместния изследователски център (СИЦ)³ са представени в техните съответни доклади⁴. Подготовката и прилагането на новия Инструмент за сътрудничество в областта на ядрената безопасност е от компетенцията както на ГД „Външни отношения“ (ГД RELEX)⁵, така и на ГД „Сътрудничество“ (ГД AIDCO)⁶. Инструментът за предприєдинителна помощ се управлява от ГД „Разширяване“ (ГД ELARG)⁷, а заемите по Евратом – от ГД „Икономически и финансови въпроси“ (ГД ECFIN)⁸. СИЦ упражнява надзор върху финансираната от ГД TREN работа на две промишлени лаборатории (в La Hague и Sellafield) — в съответните центри за регенерация на отработено ядрено гориво.

2. ПОЛИТИЧЕСКИ И ПРАВНИ СЪБИТИЯ

2.1. Ядрена политика

2.1.1. 50 години от Договора за Евратом

През март 1957 г. шестте държави основателки подписаха Договора за Евратом, с цел да се минимизира енергийната зависимост на Европа и да се допринесе за икономическия ѝ растеж, технологично развитие и по-добър жизнен стандарт. За отбелязването на 50-тата годишнина, Комисията прие съобщение⁹, в което представя обзор на основните аспекти от прилагането на Договора през изминалия половин век и издаде възпоменателна публикация¹⁰.

¹ Годишните доклади са достъпни при поискване или в Интернет на адрес http://ec.europa.eu/euratom/anreport_en.html

² ГД RTD: Научни изследвания

³ СИЦ: Съвместен изследователски център

⁴ ГД RTD: http://ec.europa.eu/research/reports/2007/index_en.html

СИЦ: <http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm?id=2530&lang=en>

⁵ ГД RELEX: Външни отношения

⁶ ГД AIDCO: Служба за сътрудничество EuropeAid

⁷ ГД ELARG: Разширяване

⁸ ГД ECFIN: Икономически и финансови въпроси

⁹ 50 години Договор за Евратом COM(2007) 124 окончателен от 20.3.2007 г.

¹⁰ Заглавие на английски език: „Euratom, 50 years of nuclear energy serving Europe“ („Евратом, 50 години ядрена енергия в служба на Европа“). Публикацията може да бъде поискана от Службата за публикации на Комисията.

Изводът, направен в това съобщение е, че Договорът продължава да представлява неотменима правна рамка за гражданите на ЕС и самия Съюз.

2.1.2. *Енергийна политика и Примерната ядрена програма*

В контекста на нарастващ интерес към атомната енергия както в глобален аспект, така и в Европа, Комисията подчерта приноса на атомната енергия за ограничаване на емисиите на въглероден диоксид в съобщението си за „Енергийна политика за Европа”¹¹ и свързаната с него „Примерна ядрена програма”¹². На срещата си през пролетта, Европейският съвет отбелязва приноса на атомната енергия във връзка с нарастващата загриженост за сигурността на енергийните доставки и ограничаването на емисиите на въглероден диоксид.

С примерната ядрена програма, основаваща се на чл. 40 от Договора, се направи преглед както на инвестициите в ядрения сектор, реализирани в държавите-членки от стартирането на предишната примерна ядрена програма през 1997 г., така и на ефекта от провежданата от някои държави-членки политика за поетапно преустановяване на производството на атомна енергия. Беше подчертано и как обществеността приема атомната енергия по отношение на сигурността и безопасността на съоръженията, управлението на отпадъците и извеждането от експлоатация. Европейският икономически и социален комитет и Европейският парламент приеха становища във връзка с документа¹³.

„Енергийна политика за Европа” и Примерната ядрена програма си поставят за цел да усъвършенстват рамковите условия за атомната енергия в Европа, главно чрез създаването на група на високо равнище за ядрена безопасност и управление на отпадъците, както и европейски форум по въпросите на ядрената енергия. В други предложения се обсъжда възможността за създаването на технологични платформи, въпреки че това надхвърля обхвата на настоящето съобщение. Въпреки това, ГД RTD наскоро лансира технологична платформа за устойчиво развита ядрена енергия (SNET-TP)¹⁴, с която, наред с други задачи, цели да засили и насърчи сътрудничеството на европейско равнище в областта на научните изследвания и развойната дейност.

В допълнение към посоченото и с оглед постигане на целите за 2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове, заложи на пролетната среща на Европейския съвет през 2007 г., както и с оглед на визията за постигане през 2050 г. на икономика с нисковъглеродни технологии, през ноември 2007 г. беше приет Европейски стратегически план за енергийните технологии (план SET)¹⁵. В него се предлага рамка за действия за усъвършенстване на дейности в областта на научните изследвания и иновациите, както и за цялостно внедряване на пазара на всички нисковъглеродни технологии. Ядреното делене (и синтез) безусловно са признати за такива технологии.

¹¹ COM(2007) 1 от 10.1.2007 г.

¹² COM(2007) 565 от 4.10.2007 г.

¹³ Съответно TEN/283 - CESE 990/2007 от 12.7.2007 г. и доклад ITRE A6-0348/2007 от 26.9.2007 г.

¹⁴ www.snetp.eu

¹⁵ COM(2007) 723 от 22.11.2007 г.

2.1.3. Европейска група на високо равнище за ядрена безопасност и управление на отпадъците (ЕГВР)

Комисията създаде ЕГВР¹⁶, включваща основни национални регулатори и служители, занимаващи се с въпросите на ядрената безопасност. Създаването на групата беше подкрепено от пролетната среща на Европейския съвет през 2007 г., както и от институциите на ЕС. Групата има за задача да разработи общ подход в областта на ядрената безопасност и управлението на отпадъците, бързо да открие подлежащите на приоритетно разглеждане въпроси, свързани с ядрената безопасност, както и да предложи действия, които да бъдат предприети на равнище ЕС. Представителството на високо равнище както на ядрените, така и на неядрените държави-членки, би трябвало да улесни постигането на съгласуваност на равнище ЕС.

ЕГВР се събра за пръв път през октомври 2007 г. Бяха създадени три подгрупи, във връзка с: 1) усъвършенстване на процедурите в областта на ядрената безопасност; 2) усъвършенстване на процедурите в областта на извеждането от експлоатация, управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво; 3) усъвършенстване на процедурите за прозрачност.

С оглед постигането на прозрачност беше създадена електронна страница¹⁷.

2.1.4. Европейски форум по въпросите на ядрената енергия (Форум)

В съответствие със заключенията на срещата на Европейския съвет през пролетта, комисията създаде Форум за улесняване на диалога между различните заинтересовани страни (правителства на държавите-членки на ЕС, депутати от Европейския парламент, ядрената промишленост, промишлените потребители на енергия и гражданското общество) по въпросите на възможностите и рисковете, свързани с ядрената енергия. Срещите на Форума ще бъдат организирани последователно в Братислава и Прага.

Срещата за откриване на Форума се проведе през ноември в Братислава, в присъствието на министър-председателите на държавите домакини, министри и депутати от Европейския парламент, както и други ключови фигури от областта на ядрената енергия¹⁸. Бяха създадени три работни групи по въпросите на възможностите, рисковете и прозрачността.

2.2. Законодателни предложения на Комисията

2.2.1. Надзор и контрол на доставките на радиоактивни отпадъци и отработено гориво

Вследствие на приемането от страна на Съвета на директивата относно надзора и контрола на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво¹⁹, беше съставен консултативен комитет, който да подпомага Комисията — както като

¹⁶ Решение 2007/530/Евратом на Комисията от 17 юли 2007 г. (ОВ L 195, 27.7.2007 г., стр. 44)

¹⁷ http://circa.europa.eu/Public/irc/tren/nuclear_safety_and_waste/home

¹⁸ http://ec.europa.eu/energy/nuclear/forum/bratislava_prague/index_en.htm

¹⁹ Директива № 2006/117/Евратом на Съвета от 20.11.2006 г.; ОВ L 337/21, 5.12.2006 г.

предоставя становища по проектите за стандартизирани документи, които да бъдат използвани при всички доставки в обхвата на директивата, а и във връзка с критериите за оценка от страна на държавите-членки на степента, в която се удовлетворяват изискванията за износ на радиоактивни отпадъци и отработено гориво, така и като предоставя препоръки за надеждна и ефективна система за пренос на документация и информация.

Комитетът изрази благоприятно становище по проекта за стандартизирания документ, който да бъде приет от Комисията в началото на 2008 г.²⁰

2.2.2. Извеждане от експлоатация в Бохунице (Bohunice)

Съветът прие регламент относно привеждането в действие на програма за подпомагане на извеждането от експлоатация на словашката атомна електроцентрала „Бохунице“²¹ в размер на 423 млн. EUR.

С регламента се предоставя правно основание за програмата на ЕС за подпомагане на извеждането от експлоатация за периода 2007 – 2013 г.; в него се изисква и създаването на управителен комитет, който да подпомага Комисията. Първото заседание на Комитета по програмата за подпомагане на извеждането от експлоатация се състоя през юни 2007 г.

3. ОБЩИ СЪБИТИЯ В ЯДРЕНАТА ОБЛАСТ В РАМКИТЕ НА ЕС

3.1. Прилагане на законодателството – нарушения

Всички процедури по отношение на държавите-членки, които не са подписали тристранното споразумение INFCIRC 193²², както се е изисквало от Актовете им за присъединяване, бяха прекратени поради липса на несъответствие (с едно изключение – Чешката република).

Продължиха преговорите с операторите на инсталацията в Селафийлд (Sellafield) за коригиране на залегналите в основата на предупреждението²³, издадено от Комисията в съответствие с чл. 83 на Договора (неизпълнение от страна на оператор на ядрена инсталация на задълженията си по задоволителен начин) слабости. Освен това беше наблюдаван и напредъкът по случая с друга инсталация на същото място, обект на директива на Комисията в съответствие с член 82 от Договора²⁴.

²⁰ COM(2008) 793 окончателен, от 5.3.2008 г.

²¹ Регламент (Евратом) № 549/2007 на Съвета от 14.5.2007 г.; ОВ L 131, 23.5.2007 г.

²² Информационен циркуляр 193, Споразумение между Европейската общност за атомна енергия, нейните държави-членки, които не разполагат с ядрено оръжие, и Международната агенция за атомна енергия в приложение на член III, параграфи 1 и 4 от Договора за неразпространение на ядрените оръжия от 1997 г., както е допълнен със своя допълнителен протокол.

²³ Решение 2006/626/Евратом на Комисията от 15 февруари 2006 г.

²⁴ С член 82 на Комисията се дава правото да приеме директива, с която се призовава съответната държава-членка да предприеме необходимите мерки за преустановяване на дадено нарушение. Евентуалното несъобразяване с директивата би могло да доведе случая за разглеждане от Съда на европейските общности.

На 18 юли Съдът на европейските общности²⁵ постанови, че Обединеното кралство не е изпълнило задълженията си по член 53 от Директива 96/29/Евратом от 13 май 1996 г. (основни норми на безопасност). Комисията призова Обединеното кралство да очертае планираните за преодоляването на това положение законодателни мерки.

3.2. Нотификация за АЕЦ "Белене"

В съответствие с изискванията на член 41 от Договора, на 27 февруари български инвеститор уведоми за намерението си да построи нова атомна електроцентрала.

След анализ и задълбочени дискусии с инвеститора, на 7 декември Комисията заключи, че всички аспекти на инвестиционния проект са в съответствие с целите на Договора.

3.3. Извеждане от експлоатация, управление на отпадъците и превоз

3.3.1. Извеждане от експлоатация

Комисията продължи да следи привеждането в действие на програмите за централите в Игналина (Ignalina) и Бохунице (Bohunice), съвместно с Европейската банка за възстановяване и развитие и Националната агенция в Литва. От януари 2007 г., с прилагането и последващия контрол на помощта на Общността за програмата за АЕЦ „Козлодуй” в България е натоварена ГД TREN. През 2007 г. бяха предоставени 113 млн. EUR за програмата „Игналина”, 56,72 млн. EUR за програмата „Бохунице” и 74,28 млн. EUR за програмата „Козлодуй”. Както е предвидено в протоколите към Договорите за присъединяване, Комисията прие правилата за прилагане на постоянна помощ за периода 2007–2013 г.²⁶

Комисията публикува своя Втори доклад²⁷ относно използването на финансовите ресурси, определени за извеждане от експлоатация на ядрени инсталации, отработено гориво и радиоактивни отпадъци.

В доклада се съпоставят практиките на финансиране на операторите на атомни съоръжения в ЕС и на държавите-членки с тези, изложени в Препоръката на Комисията²⁸. Докато първият доклад²⁹ се отнасяше само до атомните реактори за производство на електроенергия, вторият обхваща всички ядрени съоръжения, като особено внимание се отдели на тези от тях, които са изложени на най-голям риск, в случай на евентуално нецелесъобразно усвояване на финансирането за извеждане от експлоатация. В доклада се открояват примери на добри практики в държави, където принципът, че

²⁵ Дело C-155/06.

²⁶ C(2007) 5538

²⁷ COM (2007) 794 окончателен от 12.12.2007 г. Работен документ на службите на Комисията (SEC 2007 (1654) от 12.12.2007 г.).

²⁸ ОВ L 330 от 28.11.2006 г., стр. 31.

²⁹ COM(2004) 719 окончателен от 26.10.2004 г.: Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета, Доклад относно използването на финансовите ресурси, определени за извеждане от експлоатация на атомни електроцентрали.

замърсителят е този, който плаща, е залегнал в националното законодателство и където финансирането, чрез предоставянето на съответстващи ресурси там, където е необходимо, е видимо ефективно. Все пак, въпреки спецификата на всяко национално законодателство, постигането на напредък е възможно в редица аспекти на адекватността, управлението и усвояването на финансирането, в частност посредством стриктен контрол и отчетност, както в национален план, така и на равнище ЕС.

С помощта на консултативната група на държавите-членки, Комисията ще разгледа тези въпроси като последващо действие от публикуването на препоръката.

3.3.2. Управление на радиоактивните отпадъци

Устойчивото управление в дългосрочен план на отпадъци и отработено гориво с висока активност е все още незадоволително. Вследствие на тази констатация, Комисията продължава да насърчава държавите-членки да разработват програми за дългосрочно управление на отпадъците с конкретни етапи за всички видове отпадъци, особено за високорадиоактивните и дълготрайните такива.

В срещата на Форума (вж. 2.1.4.) беше подчертана и необходимостта от постигането на напредък по отношение на решенията за дългосрочно управление на отпадъците. Работните групи по управление на риска и прозрачността ще разгледат тези въпроси и ще представят препоръки.

3.3.3. Превоз на радиоактивен материал

С настоящата регулаторна рамка на ЕС се предоставя подходяща степен на сигурност и здравна закрила на обществеността при превоза на радиоактивен материал (TRAM). Въпреки това, в доклада на постоянната работна група за TRAM³⁰ се открояват някои слабости, по-специално във връзка с евентуални забавяния на трансграничните пратки или отказ за приемане на такива.

³⁰

COM(2006) 102 от 8.3.2006 г.

Продължава работата по оценката на въздействието за възприемане на най-подходящата регулаторна мярка за допълване на нормативната уредба в областта на пазара на превоза на радиоактивен материал, за осигуряване на животоспасяващи медицински радиоизотопи и за повишаване на информираността и прозрачността при трансграничните действия по превоза на радиоактивен материал.

3.4. Ядрени предпазни мерки

3.4.1. Контрол на предпазните мерки

Комисията представи на Съвета своя актуализиран подход за прилагане на предпазните мерки във връзка с ядрената сигурност в ЕС в работен документ със заглавие: „Прилагане на предпазните мерки по Договора за Евратом”³¹. Предоставената рамка се основаваше на документи с насоки по отношение на атомните съоръжения, изготвени и представени на организирани за тази цел срещи със заинтересованите страни. На тези срещи беше представена проектопрепоръка относно ядрения материал и отчетните системи на операторите, която, след като бъде приета, ще предостави съответните критерии за бъдещи одити.

Комисията със задоволство отбеляза, че на територията на държавите-членки ядрените материали не са били отклонявани от целта, за която са били предназначени според декларациите на потребителите, както и че международните задължения в областта на предпазните мерки по Евратом са били спазени.

3.4.2. Допълнителни протоколи

Комисията изготви и предаде на МААЕ³² доклади за свързаната с ядрените материали информация за ЕС-15, Естония, Словакия и Полша.

Инспекторите на Комисията участваха в дейностите на МААЕ по проверка (допълнителен достъп).

3.4.3. Отчетност на ядрените материали и споразумения във връзка с тях

Отчетната информация, изготвена въз основа на получените отчетни доклади, включително отчетите за новите държави-членки, присъединили се към споразумението на Евратом за проверките на сигурността, беше периодично съобщавана на МААЕ.

Беше финализирана процедурата по присъединяването на Полша, Малта, Унгария и Литва към Споразумението за проверките на сигурността и неговия допълнителен протокол³³. Процедурата за Кипър също е в процес на финализиране.

³¹ SEC (2007) 293 (ЕС за служебно ползване)

³² Международна агенция за атомна енергия

³³ Дати на присъединяване: 1.3.2007 г. (Полша), 1.7.2007 г. (Малта и Унгария), 1.1.2008 г. (Литва)

3.5. Защита от радиация

3.5.1. Дейности по членове 31, 35 и 37 от Договора

В тясно сътрудничество с Групата на научните експерти (ГНЕ)³⁴ започна работа по преразглеждането и преработването на Основните норми за безопасност на Евратом. Това преразглеждане се основава на Проекта за препоръки³⁵ на Международната комисия за радиационна защита (МКРЗ). ГНЕ се събра на два пъти с участието на МААЕ, МКРЗ и Агенцията за ядрена енергия в качеството на наблюдатели. Работните групи по въпросите на природните ресурси, лекарствата, освобождаването и уравниването на сметки, както и за степенуван подход към регулаторния контрол до голяма степен приключиха работата си по ключовите въпроси, очакващи разрешение в рамките на преразгледаните основни норми за безопасност.

Службите на Комисията проведоха седем мисии за проверка по член 35 от Договора³⁶ в България, Германия, Ирландия, Финландия, Люксембург, Румъния и Испания. Целта беше да се предостави независима оценка на степента на адекватност на контролните съоръжения, свързаните с тях процедури и начини на използване, във връзка с:

- изпускане на течни и газообразни радиоактивни отпадъци в околната среда от ядрените обекти;
- нива на радиоактивността в околната среда (в близост до съответните обекти и в национален мащаб).

Всички проверки започнаха с предварителен одит на дейностите по текущ контрол и инспекция, провеждани от страна на компетентните национални органи, както и преглед на действащата правна рамка.

Комисията предостави обобщение на проведените след 1990 г.³⁷ проверки по член 35, както и подробности по допълнителната полза от тези проверки за гражданите на ЕС, заинтересованите компетентни национални органи и самата нея.

По силата на член 37³⁸ бяха приети дванадесет становища на Комисията относно предоставени от държави-членки планове за обезвреждане на радиоактивни отпадъци.

³⁴ Член 31 от Договора

³⁵ ICRP, Публикация 103, декември 2007 г.

³⁶ Член 35 постановява, че всяка държава-членка създава необходимите съоръжения за осъществяването на постоянно наблюдение на нивото на радиоактивността във въздуха, водата и почвата и осигурява спазването на основните норми за безопасност.

³⁷ COM(2007) 847 окончателен, от 20.12.2007 г.

³⁸ Член 37 постановява, че Комисията представя становище (след консултации с експертни групи) относно всички сведения, предоставени от държавите-членки във връзка с планове им за обезвреждане на радиоактивни отпадъци, при положение че привеждането в действие на такива планове би могло да предизвика радиоактивно замърсяване на други държави-членки.

3.5.2. *Готовност за извънредни случаи*

Нямаше извънредни случаи във връзка с радиоактивността, които да изискват задействането на системата ECURIE³⁹. Годишното учение за действие при ядрени аварии се проведе в Ирландия. В учението участваха всички държави-членки и няколко служби на Комисията за спешни действия.

Хърватска се присъедини към ECURIE през септември 2007 г. Бяха установени контакти с Бивша югославска република Македония (БЮРМ) във връзка с подготвянето на нейното присъединяване. Географското покритие на системата за обмен на данни във връзка с мониторинга на радиацията (EURDEP)⁴⁰ обхваща Турция и Хърватска.

3.5.3. *Храни*

Комисията направи предложения⁴¹ за кодификация на законодателството, прието след катастрофата в Чернобил, във връзка с условията за внос на селскостопански продукти, както и по отношение на максималните позволени равнища на радиоактивно замърсяване на храните и фуражите при евентуален инцидент в бъдеще.

В съответствие с член 7 от Регламент 737/90/ЕИО на Съвета, бяха представени резултатите от проучването за актуализиране на информационната база на Комисията по отношение на потенциалното радиоактивно замърсяване на специфични храни с произход от трети държави. В проучването бе посочено, че за много селскостопански продукти ще е необходимо продължаване поне за следващите 20 години на контрола, осъществяван на границата на ЕС, на радиоактивното замърсяване с цезий.

3.5.4. *Петиция от Туле (Thule)*

Вследствие на незаконодателна резолюция⁴² на Европейския парламент, Комисията разглежда възможността за предлагане на изисквания за радиационна защита при аварии, причинени от всякакъв източник на излъчване или замърсяване.

Съвместимостта на такава разпоредба с установената съдебна практика се нуждае от допълнителна преценка, по-специално в контекста на съдебната практика на Съда на Европейските общности, която изключва използването на атомната енергия за военни цели от обхвата на правото в областта на Евратом⁴³.

³⁹ Система за бърз обмен на информация при радиационни произшествия.

⁴⁰ Наименование на английски език: European Radiological Data Exchange Platform

⁴¹ COM(2007) 291 окончателен от 4.6.2007 г. и COM(2007) 302 окончателен от 5.6.2007 г.

⁴² Резолюция 2006/2012(INI) от 10.5.2007 г.

⁴³ Решение на Съда от 12.4.2005 г., Комисията срещу Обединеното кралство, Дело C-61/03, ECR 2005, стр. I-2477, както е потвърдено от Съда на 9.3.2006 г., Комисията срещу Обединеното кралство, Дело C-65/04, ECR 2006, стр. I-2239.

3.6. Доставка на ядрено гориво и ядрени материали

След консултация с Европейския парламент, Съветът постигна съгласие по текста за новия устройствен правилник на Агенцията за снабдяване към Евратом. В съответствие с решението на Съда на Европейските общности по делата C-123/04 и C-124/04, Агенцията промени процедурите си по отношение на договорите за обогатяване. Агенцията започна изготвянето и на проект за правилник, определящ начина за уравнивяване на търсенето спрямо предлагането на руда, суровини и специални материали за ядрено деление.

Диверсифицирането на източниците на снабдяване продължава да е от значение. Канада, Русия и Австралия остават най-големите снабдители на ЕС с уран. От своя страна, Русия отново излезе начело като водещ доставчик на ядрени материали за реактори ВВЕР.

3.7. Неразпространение и многостранен подход към цикъла на ядреното гориво

Броят на държавите, заявили интерес към възможностите за използването на ядрената енергия за мирни цели, се увеличи значително, като международната общност направи различни предложения за разглеждане на най-чувствителните по отношение на разпространението фази на цикъла на ядреното гориво – т.е. обогатяването и преработката на уран – посредством предоставянето на гаранции за снабдяване с гориво на държавите, които биха се отказали доброволно от дейности, свързани с цикъла на ядреното гориво. МААЕ и няколко държави-членки на ЕС продължиха да работят по тези предложения, а Комисията продължи отблизо да следи развитието на обстановката. Комисията настоява в случаите, когато в международния механизъм за доставка на ядрено гориво са въвлечени държави-членки или дружества на ЕС, да бъдат взети предвид постановените от Договора права и задължения. Конкуренцията и нормалното функциониране на пазара на ядрено гориво не би трябвало да бъдат неблагоприятно повлияни от тези мерки.

4. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

4.1. Разширяване

В съответствие със заключенията на Европейския съвет⁴⁴, Комисията продължи да набляга на значението на висока степен на ядрена безопасност в контекста на разширяването на ЕС.

Тя подчерта необходимостта за държавите кандидатки и потенциални кандидатки от съгласуване на законодателството и прилагане на достиженията на правото на ЕС, включително международните конвенции по ядрена безопасност, по които Общността е страна.

Продължи да се обръща специално внимание на съблюдаването от страна на Хърватска на задължението за създаване на фонд за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците на атомната електроцентра, чийто съсобственик е Словения.

Комисията проследи и напредъка в БЮРМ, Турция и потенциалните държави кандидатки⁴⁵ в прилагането на достиженията на правото на ЕС. Съответните редовни доклади⁴⁶ подчертават необходимостта от подобряване на ядрената безопасност и радиационната защита.

⁴⁴ Заключения на Европейския съвет от декември 1998 г., Виена, точка 67.

⁴⁵ Заключения на Европейския съвет от декември 1999 г., Хелзинки, точка 7.

⁴⁶ Албания, Босна и Херцеговина, Черна гора, Сърбия и Косово (под егидата на ООН по силата на Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН).

⁴⁶ SOM (2007) 663 окончателен от 7.11.2007 г.

4.2. Новият Инструмент за сътрудничество в областта на ядрената безопасност (ИСОЯБ)

В рамките на новия **ИСОЯБ**⁴⁷ *ще бъде предоставена подкрепа за насърчаването на високо равнище на ядрена безопасност за периода 2007 – 2013 г.* Чрез новия инструмент се финансират мерки в *трети държави* (без дейността да бъде ограничавана до ОНД, какъвто беше случаят с приключилата през 2006 г. програма „Tacis”)

Условията за разширяване на оказваната на ОНД помощ към други области, както предвижда Инструментът, ще зависи от политическите насоки и приоритети, които предстои да бъдат определени в рамките на условията на програмата.

Новата програма ще включва постепенно прекратяване на „техническата помощ” (изразяваща се в предоставянето на хардуер) и преминаване към осъществяването на планиране и прилагане в условията на по-тесно сътрудничество. Държавите бенефициери ще трябва да възприемат една в по-голяма степен проактивна роля в определянето, управляването и прилагането на дейностите. Проектите ще бъдат с конкретно изразени цели и ще се стремят към постигане на съвместно финансиране, като ще се отдава приоритет на координацията с инструменти на Общността като Рамковата програма на Евратом за научни изследвания и обучение.

Помощта ще бъде координирана с останалите инструменти като Европейския инструмент за добро съседство и партньорство (ЕИДП) и Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП).

4.3. Споразумения с трети държави

Комисията започна технически разговори с Канада за възможно опростяване или преработване на двустранното споразумение за сътрудничество в областта на използването на атомната енергия за мирни цели⁴⁸, подписано през 1959 г. и няколкократно изменяно.

Също така, понастоящем протичат и технически разговори между Евратом и Руската федерация за възможно споразумение в областта на търговията с ядрени материали.

4.4. Международни конвенции

4.4.1. Конвенция за физическа защита на ядрения материал и ядрените съоръжения

Вследствие на одобрението от страна на Съвета⁴⁹ и решението на Комисията⁵⁰ за присъединяване на Евратом към Конвенцията за физическа защита на

⁴⁷ Регламент (Евратом) № 300/2007 на Съвета от 19 февруари 2007 г.

⁴⁸ ОВ 59 от 24.11.1959 г., стр. 1165-1180

⁴⁹ Решение 2007/513/Евратом на Съвета от 10.7.2007 г. (ОВ L 190, 21.7.2007 г., стр. 12).

⁵⁰ C/2007/6385 от 19.12.2007 г.

ядрения материал и ядрените съоръжения, бяха предприети необходимите за това присъединяване стъпки.

4.4.2. Конвенция за ядрена безопасност (КЯБ)

Докладът на Евратом за 4-тото съвещание на договарящите се страни към КЯБ, предвидено за април 2008 г., беше приет от Комисията⁵¹ и предоставен на секретариата на МААЕ за партньорска проверка от страна на останалите договарящи се страни на 4-тото съвещание.

4.4.3. Парижка конвенция относно гражданската отговорност в областта на атомната енергия

Започна работа по оценка на въздействието във връзка с евентуалното присъединяване на Евратом към Парижката конвенция. След очертаване на референтните условия беше избран изпълнител за провеждане на проучването. Докладът се очаква през 2008 г.

4.5. Сътрудничество с МААЕ

Започна подготвителна работа за политическа декларация за засилване на по-тясно сътрудничество между Евратом и МААЕ. За тази цел, на 7 май 2008 г. беше подписана обща декларация на Европейската комисия и МААЕ, с която се засилва сътрудничеството в областта на атомната енергия за мирни цели и развитие.

Комисията администрира Общностната система за отчитане и контрол в съответствие със споразуменията за проверките на сигурността с МААЕ, като МААЕ провежда своите инспекции съвместно с Комисията. МААЕ изпълни целите си за проверка по отношение на ЕС.

Разговорите на високо равнище с МААЕ относно споразуменията за проверките на сигурността доведоха до значителен напредък в разработването на обща схема на проверките на сигурността на оперативно равнище.

На Съвета беше предоставен за сведение Работен документ на службите на Комисията⁵² относно съфинансирането от страна на Евратом на „Фундаменталните принципи на безопасност”⁵³.

⁵¹ COM(2007) 4492 окончателен от 1.10.2007 г.

⁵² SEC(2007) 1443 от 23.10.2007 г.

⁵³ Заглавие на английски език: Safety Fundamentals No. SF-1, IAEA, Vienna 2006